

Fidoyilik –
Vatanga xizmat demak!

2023-yil 14-noyabr, seshanba,
135 (23.854)-son

1913-yil aprel oyidan chiqqa boshlagan

Zarafshon

GLOBAL IQLIM O'ZGARISHLARI VA CHO'LLANISHGA QARSHI KURASHISH – UMUMJAHON MASALASI

Kecha Samarcand shahridagi Kongress markazida Birlashgan Millatlar Tashkilotining Cho'llanishga qarshi kurash to'g'risidagi konvensiyasining (UNCCD) bajarilishini ko'rib chiqish qo'mitasining 21-sessiyasi (CRIC21) boshlandi.

Unda dunyoning 196 mamlakatidan 500 ga yaqin vakil ishtirok etmoqda.

Sessiyaning dastlabki yalpi majlisida O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning tadbir qatnashchilariga murojaatini Oliy Majlis Senati Raisi T.Norboeva o'qib eshtirildi.

Murojaatda O'zbekiston va butun Markaziy Osiyo mintaqasi iqlim o'zgarishining salbiy ta'siri va ular keltirib chiqaradigan ijtimoiy, ekologik muammolarning og'ir oqibatlarini to'liq his qilayotqan qayd etilgan.

"Bugun biz bir avlodning ko'z o'ngida yo'q bo'lib borayotgan Orol dengizi global halokating og'ir oqibatlariga qarshi kurashyapmiz. Bu tashdidlarning barchasi va boshqa ko'plab omillar nafaqat mintaqamizda, balki butun dunyoda aholi farovonligi va salomatligiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda, bu esa barqaror rivojlanishning asosiy maqsadlariga erishish yo'lida hamkorlikni yanada mustahkamlashni taqozo etmoqda.

O'zbekistonning joriy sessiya yakunlariga ko'ra, qum va chang bo'ronlari bo'yicha Samarcand deklaratsiyasini qabul qilish tashabbusi xalqaro ekspertlar hamjamiyati tomonidan

qo'llab-qvvatlanishiga ishonaman", deb qayd etadi Shavkat Mirziyoyev.

Shuningdek, forum ishtiroychilarga BMT Bosh kotibi Antonio Guterish ham murojaat yo'llidi. Murojaatni BMT Bosh kotibi o'rinsari – Cho'llanishga qarshi kurash to'g'risidagi konvensiya (UNCCD) irochi kotibi Ibrohim Tiav o'qib berdi.

Yalpi majlisda mazkur sessiya va uning ahamiyati yuzasidan Cho'llanishga qarshi kurash to'g'risidagi konvensiya irochi kotibi, 21-sessiya (CRIC21) raisi Ibrohim Tiav, O'zbekiston Respublikasi Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o'zgarishi vaziri Aziz Abduhakimov hamda turli mantaqalar vakillari nutq so'zlidi.

O'zbekiston Respublikasi Osiyo mintaqasi va MDH davlatlari orasida birinchisi bo'lib 1995-yilda BMTning Cho'llanishga qarshi kurash to'g'risidagi konvensiyasini ratifikatsiya qilgan.

Yalpi majlisidan so'ng forum qatnashchilar Samarcand tumani Ohalik mahallasida "CRIC-21 GREEN PARK" – "CRIC-21 yashil bog'i" barpo etish jarayonida qatnashdilar. 2,5 gektar maydonni egallagan bog'da 1200 tupidan ortiq sadaqayrag'och, yapon saforasi, katalpa, shumtol singari o'n turga yaqin daraxt ko'chatlari ekildi.

Kunning ikkinchi yarmida sessiyaning bir necha yo'nalishlar bo'yicha yig'ilishlarida Cho'llanishga qarshi kurash to'g'risidagi konvensiyaning bajarilishi ko'rib chiqildi.

Xalqaro forum davom etmoqda.

**Samarqanda
ijtimoiy soha
obyektlari
hamda turarjoy
binolarini
isitish
mavsumi
10-noyabrdan
boshlandi**

Yana bir xususiy universitet ochildi

Samarqand shahrida yangi xususiy universitet ochildi. Ta'lim maskani davlatimiz rahbarining 2021-yilda "Zarmed Pratiksha" ko'p tarmoqli tibbiyot markaziga tashrifi chog'ida Samarcand shahrida xususiy tibbiyot universiteti va klinikadan iborat tibbiyot klasterini tashkil etish to'g'risidagi topshirig'i doirasida barpo etildi.

Loyha qiymati 5 million AQSH dollarini tashkil etadi. Zamonaviy o'quv binolari va laboratoriylar eng zamonaviy texnologiyalar bilan jihozlangan.

Viloyat hokimi Erkinjon Turdimov bo'lajak talabalar uchun yaratilgan sharoitlar bilan tanishdi.

Besh qavatlari binoda talabalar hamda professor-o'qituvchilarining barcha ehtiyojlarini inobatga olingan. Ularning ixtiyorida o'quv va badiiy adabiyotlar, jumladan,

elektron kutubxona, Jingafon laboratoriylari, interfaol doskalar bilan jihozlangan aqlli sinif xonalari, oshxonasi, faollar zallari va boshqalar mavjud.

Yangi universiteda darslar o'zbek, rus va ingliz tillarida olib boriladi.

Ta'lim muassasasi ochilishi bilan 300 nafarga yaqin kishi doimiy ishl bilan ta'minlanadi. Birinchi bosqichda 1000 nafar talabani o'qishga qabul qilish rejalashtirilgan.

Viloyat hokimining bu haqdagi farmoyishi shida shahar va tumanlar hokimliklari, viloyat ijtimoiy soha tashkilotlari va kommunal soha korxonalarida shu sanadan kecha-yu kunduz ishlochi shtablarni tashkil qilish belgilangan.

Hujjatda mas'ullarga aniq topshiriqlar berilgan.

ITALIYA PREZIDENTI SAMARQANDDA

Rasmiy tashrif bilan mammakatimizga kelgan Italiya Respublikasi Prezidenti Serjo Mattarella boshchiligidagi delegatsiya 11-noyabr kuni O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senati Raisi T.Norboeva hamrohligi da Samarqand shahridagi tarixiy obidalarni tomosha qildi.

Yuqori martabali mehmonlar dastlab Registon maydonida bo'ldi. Mirzo Ulug'bek madrasasida yurtimiz ta'lim tarixiga oid ko'rgazma bilan yaqindan tanishdi.

Sherdor madrasasida esa Samarqand tumanida joylashgan ilk o'rta asrlarga oid Kofirqal'a arxeologik obyektda italiyalik arxeologlar bilan hamkorlikda olib borayotgan tadqiqot ishlari davoma topilgan ashylar namoyish etildi.

Yigirma yildan buyon faoliyat olib borayotgan mazkur qo'shma ekspeditsiyaning rejalarini haqida ma'lumot berildi. Ilk o'rta asrlarga oid Kofirqal'a arxeologik yodgorligi Samarqand hukmdorlarining shahar tashqarisidagi qarorgohi bo'lgan.

Italiya Prezidenti ekspeditsiya ishiga yuqori baho berib, muvafqaifiyat tiladi.

Delegatsiya tanishgan keyingi obyekt Shohi Zinda yodgorlik majmuasi bo'ldi. Mehmonlarga majmuva tarixi va bugungi kunda uni asrab-avaylash borasida amalga oshirilayotgan ishlar haqida batafsil ma'lumot berildi.

Shifokorlar sharaflandi

Tibbiyot xodimlari kuni viloyatimizda ham keng nishonlandi.

Barcha tuman va shaharlarda sana munosabati bilan tantanali tadbirlar tashkil etilib, soha xodimlariga hurmat-ehtirom ko'rsatildi. Samarcand shahridagi asosiy bayram tadbirida viloyat hokimi Erkinjon Turdimov davlatimiz rahbarining tibbiyot xodimlariga yo'llagan tabrigini o'qib eshtirildi.

Mamlakatimizda aholi salomatligini mustahkamlash, xalqimizga yuqori sifati tibbiy xizmat ko'sratib kelayotgan tibbiyot sohasi xodimlaridan bir guruhi kasb bayrami arafasida Prezident farmoniga ko'ra davlat mukofotlari bilan taqdirlandi. Jumladan, Samarcandan uch nafer yurdoshimiz orden va medallar bilan taqdirlandi.

Tadbirda ushbu mukofotlar o'z egaliga topshirildi.

- Bu yilgi bayram men uchun juda qadrli va unutilmas bo'ldi, - deydi Paxtachi tumani tibbiyot birlashmasi akusher-ginekologi, "Mehnat shuhrati" ordeni sohibi Sanobar Mahmudova. - Xalqimiz salomatligi yo'lida o'ziga mehnatim yuksak qadrlanganidan xursandman. Bu ham keyingi paytda tibbiyotga, soha xodimlariga qaratilgan yuksak e'tibor va g'amxo'rlik samarasи, albatta.

Tadbirda bir guruh soha xodimlari "Sog'liqni saqlash a'lochisi" ko'krak nishoni, Sog'liqni saqlash vazirligi va viloyat hokimligining tashakkurnomalarini bilan taqdirlandi.

B.MUSTANOV.

MUKOFOTLAR MUBORAK!

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 10-noyabrdagi «Tibbiyot xodimlari kuni munosabati bilan soha xodimlaridan bir guruhini mukofotlash to'g'risida»gi farmoniga ko'ra, bir guruh tibbiyot tizimi xodimlari faxriy unvon, orden va medallar bilan taqdirlandi.

Ular orasida Samarcanddan quydigilar bor:

«MEHNAT SHUHRATI» ordeni bilan Mahmudova Sanobar Yusupova - Paxtachi tumani tibbiyot birlashmasining tug'ruq bo'limi akusher-ginekologi

II darajali «SOG'LOM AVLOD UCHUN» ordeni bilan Xo'jayev Nuriddin Kurramovich - Jomboy tumani tibbiyot birlashmasining bolalar bo'limi mudiri

«SHUHRAT» medali bilan Ravshanov Sobir Kenjayevich - Respublika tez tibbiy yordam markazining Samarcand viloyati filiali Narpay tumani bo'limi haydovchisi

Osiyo va paraosiyo o'yinlari g'oliblari taqdirlandi

Samarqanddagi "Boqiy shahar" majmuasida Xitoyning Xanchju shahrida o'tkazilgan XIX yozgi Osiyo hamda IV paraosiyo o'yinlari g'olib va sovrindorlarini taqdirlash marosimi bo'lib o'tdi.

Tadbirda viloyat hokimi Erkinjon Turdimov ishtirok etib, sportchilariga tashakkurnoma va esdalik sovg'alari topshirildi.

Osiyo va paraosiyo o'yinlarida faxrli o'rinnari qo'qiga kiritgan sportchilarga pul mukofotlari, tashakkurnoma va esdalik sovg'alari topshirildi.

Osiyo o'yinlarida Samarcanddan 18 sport turi bo'yicha 48 nafr sportchi ishtirok etib, 5 ta oltin, 5 ta kumush, 3 ta bronza medalni, paraosiyo o'yinlari da 12 nafr samarcandlik parasportchi 5 ta sport turi bo'yicha 2 ta oltin, 6 ta bronza medalni qo'iga kiritildi.

Musobaqalarda g'olib va sovrindor bo'lgan samarcandlik sportchilarni taqdirlash uchun 3 milliard 36 million so'm mablag' ajratildi.

Oltin medalni qo'iga kiritgan sportchilarga 99, murabbiyiqa 66 million so'm, bronza medal uchun sportchiga 33, murabbiyiqa 16 million 500 ming so'm pul mukofoti topshirildi.

Shuningdek, tadbirda yil boshidan buyon xalqaro musobaqalarda faol ishtirok etib kelayotgan sportchilar ham taqdirlandi.

F.RO'ZIBOYEV.

Vaziyat jinoyat ishi ochishgacha bordi

Viloyatimizda iste'mol qilingan elektr energiyasi uchun to'lov intizomini mustahkamlash, mavjud debitor qarzdorlikni kamaytirish, elektr energiyasidan noqonuniy foydalanish holatlarini aniqlash va oldini olish, ASKUE tizimining to'liq ishlashini ta'minlash va hududiy prokuraturalardagi shtablar faoliyatini samaradorligining oshirilishi bo'yicha aniq chora-tadbirlar belgilangan.

Biroq tahlillar sohada amalga oshirilayotgan ishlari bilan bir qatorda kamchiiliklar mavjudligini ko'rsatdi.

Joriy yilda Samarqand shahrida elektr energiyasidan debitor qarzdorlik 93,1 milliard (aholi 79,9 milliard so'm) va ulgurji iste'molchilar 13,1 milliard so'mni tashkil etgan. Tahlillar shuni ko'sratdiki, debitor qarzdorlikning oshib ketishiga "Elektrhisob" dasturiga haqiqatda mavjud bo'lmagan iste'molchilarning kiritilganligi va ularga qarzdorlik hisoblab kelinayotganligi, hisoblagichlarga tashqi aralashuv yo'li bilan yoki tarmoqqa o'zboshimchilik bilan ularni, elektr energiyasidan noqonuniy foydalanayotganligi, eski ruzumdag'i 8500 ta hisoblagichning mavjudligi va ularning ASKUE dasturiga ulanmaganligi, raqamshagan zamonaviy hisoblagichlarning to'liq aloqaga chiqmasligi va hisob raqamida pul mablag'lari mavjud bo'lmasa-da, iste'molchilarga elektr energiyasi uzatilayotgani sabab bo'lmoxda.

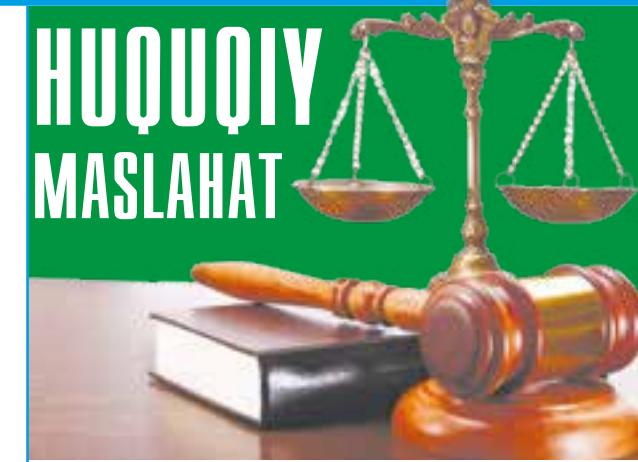
Samarqand shahrida joriy yilning sentabr oyida aloqaga chiqmagan va qarzdorligi mavjud bo'lgan elektr energiyasi iste'molchilari tegishli organlar, ta'minotchi korxonalar va mahalla xodimlaridan iborat ischi guruhlar tomonidan to'liq xatlovdan o'tkazildi. Kunlik so'rov va nazorat o'rnatilib, to'plangan ma'lumotlar umumlashtirildi. Buning natijasida Samarqand shahar elektr tarmoqlari korxonasingin o'z xizmat vazifalarini lozim darajada bajarmagan 26 nafar xodimi ma'muriy va 10 naferi intizomiy javobgarlikka tortilib, shundan 6 naferi bilan tuzilgan mehnat shartnomalari bekor qilindi. 13556 ta iste'molchi ko'rikdan o'tkazildi va qarzdorligi bo'lgan 1398 ta iste'molchi tarmoqdan uzildi. Aloqaga chiqmagan 9113 ta iste'molchi aloqaga chiqarildi. 7,8 milliard so'm qarzdorligi mavjud bo'lgan 314 nafer iste'molchining bank hisob raqamliga inkassa topshirinomasi

qo'yildi. 142 ta qoidabuzarlik holati aniqlanib, dalolatnomalar rasmiylashtirildi. Hisoblagichlarga 104 ta tashqi aralashuv bartaraf etilib, ular bo'yicha dalolatnomalar rasmiylashtirildi va tashqi aralashuv holatlari bo'yicha aybdor shaxslari ma'muriy javobgarlikka tortildi. 976 nafer aholi iste'molchilariga yangi abonent hisob raqamlari ochilib, ASKUE tizimiga kiritildi. Eski rusumdag'i hisoblagichlarni raqamlisiga almashtirish ishlari boshlanib, hozirga qadar 240 tasi o'rnatildi va bu boradagi ishlar davom etmoqda.

Nazorat tadbirlarida ko'rilgan chora tadbirlar natijasida 25,5 milliard so'm debitor qarzdorlik ka-mayishiga erishildi. Egasi aniqlanmagan 25,7 milliard so'mlik noreal qarzdorliklar bo'yicha 2 ta jinoyat ishi qo'zg'atildi. Shuningdek, 975,7 million so'mlik elektr energiyasidan tijorat maqsadida noqonuniy foydalan-gan 4 nafer iste'molchi aniqlanib, ularga nisbatan jinoyat ishlari ochildi. Iste'molchilardan 53,4 milliard so'm (8 milliard so'm aholidan va 45,4 milliard so'm ulgurji iste'molchilardan) pul mablag'lari undirilib, yet-kazib berilgan elektr energiyasi bo'yicha tushum rejasি 132,9 foizga bajarildi.

Hozirda viloyatimizning barcha tuman va shaharlari da bu boradagi nazorat tadbirlari davom etmoqda.

Amriddin BAHRIDINOV,
viloyat prokururasi bo'lim boshlig'i.
Fayoz TURSUNOV,
viloyat prokururasi bo'lim katta prokurori.

KADASTR pasporti olish tartibi qanday?

Mazkur xizmatdan foydalanmoqchi bo'lganlar davlat xizmatlari markazi yoki yagona interaktiv davlat xizmatlari portalı - my.gov.uz orqali ariza beradi. Arizalar 3-25 ish kuni ichida ko'rib chiqiladi. Davlat xizmatlarini ko'rsatish uchun to'lanadigan yig'im miqdori bazaviy hisoblash miqdorining 0 barobaridan 80,5 barobariga-chi etib belgilangan. Xizmatga onlayn ariza berilganda yig'im summasining 90 foizi undiriladi.

Arizani ko'rib chiqish natijasi bo'yicha kadastro pasporti (qog'oz yoki plastik shaklda) taqdim etiladi.

Kadestr pasportini shakllantirish qaysi holatlarda bepul rasmiylashtiriladi?

- Kadestr pasportini rasmiylashtirish hukumatning 2020-yil 2-sentabrda-gi 535-onli qaroriga ko'ra, ko'chmas mulk obyekti bo'yicha birlamchi kadastro yig'majildi (pasporti) mavjud bo'lib, begonalashtirilganda yoki obyektda o'zgarishlar (rekonstruksiya, qoshimcha va alohida qurilish) mavjud bo'lmagan, ko'chmas mulk obyektingin bir qismi begonalashtirilganda obyektning qolgan qismiga yoki rekonstruksiyasiz toifasi o'zgarganda, kadastr yig'majildi (pasporti) yo'qolganda (yarosqiz holga kelganda va ko'chmas mulk obyekti ko'satkichlari o'zgartirilmasdan) bepul amalga oshirilishi mumkin.

Mazkur davlat xizmatidan davlat xizmatlari markaziga borgan holda yoki onlayn tarzda foydalanish mumkin.

Yengil avtomobilida yo'lovchi tashish litsenziya varaqsini olish uchun soliq inspeksiyasiga boriladi?

- Haydovchi avvalo, yagona interaktiv davlat xizmatlari portalı (my.gov.uz) orqali masofadan yoki davlat soliq inspeksiyasi hududiy bo'limiga borgan holda o'zini o'zi band bo'lgan shaxs sifatida ro'yxatdan o'tishi lozim. Ro'yxatdan o'tish va guvohnoma olish bepul.

So'ngra haydovchi yagona interaktiv davlat xizmatlari portalı (my.gov.uz) orqali yoki davlat xizmatlari markazlariga tashrif buyurgan holda yengil avtomobilida yo'lovchi tashish litsenziya varaqsini olish uchun 1 yilga 300 ming so'm davlat boji to'lab, litsenziya varaqsasi oladi. Yagona interaktiv davlat xizmatlari portalı (my.gov.uz) orqali murojaat qilinganda, 10 foiz chegirning qo'llaniladi.

O'zini o'zi band qilgan shaxs sifatida ro'yxatdan o'tgan haydovchi rasmiy ish stajiga ega bo'lishni istasa, ixtiyoriv ravishda 1 yil uchun 300 ming so'm ijtimoiy soliq to'lash o'zini o'zi band qilganlar uchun ixtiyoriv sanaladi.

Tug'ilganlik haqidagi guvohnoma o'rniiga tibbiyot muassasasi tomonidan QR-kod tasviri tushirilgan ma'lumot-noma berildi. Bu tug'ilganlik haqidagi guvohnoma bilan tenglashtiriladi?

- Vazirlar Mahkomasining 2022-yil 29-sentabrda 540-onli qaroriga binan, joriy yil 1-iyundan boshlab tug'ilganlik holati fuqarolik holati dalolatnomalari ni yozish bo'lmillarda qayd qilinganligi haqida tibbiyot muassasalarini tomonidan QR-kod (matrik shtrixli kod) tasviri tushirilgan ma'lumotnomasi berilmoga va ushbu ma'lumotnomasi tug'ilganlik haqidagi gerblı guvohnomaga tenglashtirilgan.

Fuqarolarga tug'ilganlik haqidagi gerblı guvohnoma ularning istalgan vaqtida murojaatlariga asosan fuqarolik holati dalolatnomalarini yozish bo'lmillarda qayd qilinganligi haqida tibbiyot muassasalarini tomonidan belgilangan miqdorda gerb yig'imi undirilgan holda rasmiylashtirib beriladi.

Shirin ZAKIRAYEVA,
Samarqand shahar adliya bo'limi
Davlat xizmatlari markazi bosh mutaxassis.

ZAMONAVIY LABORATORIYALAR

ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi

Biotexnologiya mamlakatimiz uchun nisbatan yangi soha. Taraqqiyot natijasida vujudga kelgan qishloq xo'jaligi, sanoat va tibbiyotning turli sohalardira tirik organizm va biologik jarayonlardan foydalanadigan sanoat usullari majmui bo'lgan bu soha - biologiya va texnika imkoniyatlarini bir paytida o'zida mujassamlashtiradi.

Biotexnologik jarayonlarni zamонави laboratoriylarsiz tasavvur etish mushkul. Negaki, biotexnologiya sohasi bevosita ishlab chiqarish bilan bog'liq. Biotexnologiya usullari yordamida o'simliklari va hayvonlarning gen muhandisligi yordamida yangi nav va zotlarini yaratish, hujayra muhandisligi yordamida noboy va yo'qolish arafasida turgan o'simliklarni ko'paytirish, chorva ozuqalarini boyitish, yuqori mahsulorlikka ega produsentlarni ko'paytirish, mikroorganizmlardan fiziologik faol moddalar olish, DNK tahlillarini o'tkazish kabi muhim samarador biotexnologik usullarni chuqr o'rganish va amaliyotga joriy etish mumkin.

Ta'kidlash o'rinni, zamонави jihozlangan laboratoriylarning mavjudligi muayyan nazariy bilimlarni biotexnologiya o'sim yo'naliishi talabalariiga yetkazish, bu bilimlarni amaliyotda qo'llay olish yuzasidan ko'nikma va malakalar hosil qilishda juda muhim rol o'ynaydi.

Hozirgi kunda respublikamizdagi barcha oliy ta'lim muassasalarida ta'lim jarayonini takomillashtirish uchun o'quv jarayoni samaradorligini oshirishga katta e'tibor qaratilmoqda. Biotexnologiya fanini chuqr o'rganishda laboratoriya ishlari-

ni olib borish muhim ahamiyatga ega. Yangi bilim va amaliy ko'nikmalarni shakllantirish, amaliy o'qitish usullaridan foydalanish laboratoriya ishining asosiy mohiyati hisoblanadi. O'quv jarayoniga qo'yiladigan zamонави talablar o'qituvchilar va talabalar faoliyatini tashkil etish orqali bilim, ko'nikmalarni shakllantirishga yo'naltiradi.

Universitetimizning biotexnologiya kafedrasi qoshida zamон talablariga mos bo'lgan biotexnologiya o'quv laboratoriysi tashkil qilingan. Dars mashg'ulotlari davomida talabalar sun'iy ozuq muhitlari tayyorlash texnologiyasi, sanoatda keng miyoqdas ishlatalidigan produsentlarni ko'paytirish usullarini, o'simlik hujayralaridan DNK ajratish, agarozali gelda DNK elektroforezini amalga oshirish, o'simliklari "in vitro" usulida o'strish kabi laboratoriya jarayonlarini amalga oshiradilar.

Biotexnologiya o'quv laboratoriyasida talabalar o'quv jarayonida olgan nazarliy bilimlariiga tayangan holda mashg'ulotlarni olib borishyapti.

Darvoqe, bugungi kunda biotexnologiya fani o'qituvchisi oldida turgan dolzarb muammolardan biri ta'limga zamonaviy texnologiyalarini loyihalash va uni o'qitish amaliyotida qo'llashdir. Universitetda ana shu jarayon uzuksiz amalga oshirilmoqda.

Aktam NURNIYOZOV,
Samarqand davlat veterinariya
meditsinasi, chovchachilik va
biotexnologiyalar universitetining
biotexnologiya fakulteti dekanı,
dotsent.

"Samarkand Stoun Trade Corporation" MCHJ tomonidan Ishtixon tumanida marmar tosh ishlab chiqarish loyihasi amalga oshirildi.

Mazkur loyihani amalga oshirish doirasida 4,5 million dollar to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiya o'zlashtirilib, 50 ta yangi ish o'mni tashkil etildi hamda 10 ming kub metr marmar tosh ishlab chiqarish imkoniyati yaratildi. Bu yerda yiliga 12 million so'mlik marmar mahsulotlari ishlab chiqarilishi rejalashtirilgan.

Korxona bugungi kunda Rossiya, Qozog'iston davlatlariga marmar mahsulotlarini eksport qilib kelmoqda.

Gulzoda NEGMATOVA,
Respublika ixtisoslashtirilgan
endokrinologiya ilmiy-amaliy
tibbiyot markazi viloyat filiali
bosh shifokori.

Qiyomjon ZIYOTOV.

Fan olimpiadasining viloyat bosqichi g'oliblari aniqlandi

Samarqand shahrida matematika, fizika, kimyo va biologiya, informatika fanlaridan asosiy fan olimpiadasining viloyat bosqichi bo'lib o'tdi.

Unda maktab, akademik litsey, ixtisoslashtirilgan maktab va Prezident maktabining 9-, 10-, 11-sinf o'quvchilari qatnashdi.

Olimpiada yozma va test shaklida tashkil qildi. Olti kun davom etgan fan olimpiadasida 1400 ga yaqin o'quvchi ishtirot etdi.

- Olimpiadaning shaffofligini ta'minlash maqsadida hakamlikda olib ta'lilmuassasalar o'qituvchilari jalb etildi,

- dedi viloyat maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi bo'lim boshlig'i Hursid Hujiqulov. - Test savollari ham olimpiada boshlanishidan oldinroq vazirlik vakili tomonidan elektron tarzda yetkazildi. Ota-onalarga jarayonni to'g'ridan-to'g'ri kuzatish imkoniyati yaratildi.

Olimpiada nizomiga ko'ra, 1-o'rinni qo'lg'a kiritgan o'quvchiga 1980000 so'm, 2-o'runga 1320000 so'm, uchinchi o'runga 990000 so'm pul mukofoti va faxriy yorliqlar topshirildi.

Asosiy fan olimpiadasida birinchi, ikkinchi va uchinchi o'rinni olgan 11-sinf o'quvchilari respublika bosqichida qatnashadi.

Ikkinci guruh fanlari bo'yicha fan olimpiadasining viloyat bosqichi noyabr oy oxirida o'tkazilishi rejalashtirilgan.

Kurshida ERNAZAROVA.

KATTAQO'RG'ONLIKAR QANDOLATCHILIK BRENDINI YARATMOQCHI

Kattaqo'rg'on shahrida qandolatchilikni keng targ'ib qilish, ushbu faoliyat bilan shug'ullanayotgan tadbirkorlar bilan tajriba almashish va mahorat darslari tashkil etish maqsadida "Kattaqo'rg'on shirinliklari va non" festivali o'tkazildi.

Unda respublikamizning turli hududlaridan kelgan mehmonlar, tadbirkorlar ishtirot etdi.

- Kattaqo'rg'onda qadimdan hunarmandchilik, qandolatchilik va holgapazlik rivojlangan, - dedi shahar hokimi Gavhar Alimova. - Shahar bozorida mazali shirinliklar sotilgan va karvon bilan kelgan yo'lovchilar qandolatchilik mahsulotlaridan xarid qilib, yurtlariga ham olib

ketishgan. Hozirgi kunda shahrimizda qandolatchilik yo'nalishida yuzdan ortiq oilaviy va xususiy tadbirkorlar faoliyat olib bormoqda.

Kelgusida shahardagi 24 ming xo-nadonda qandolatchilik yo'lg'a qo'yib, o'z brendimizni yaratamiz va eksportni ham yo'lg'a qo'yamiz.

Festival doirasida holva va mahalliy pishiriqlar, sharbat va tabiiy ichimliklar non va non mahsulotlari hamda milliy taomlar yo'nalishlarida pazandalar belashuvlari tashkil etildi. G'oliblar "Eng yosh hunarmand", "Eng mohir holgapaz", "Qadimiy sulola davomchisi", "Eng zo'r pazanda" kabi nominatsiyalar bo'yicha taqdirlandi.

Hilola ERGASHEVA.

REKLAMA, E'LONLAR, BILDIRISHLAR / Gazetamiz haftada uch marta - seshanba, payshanba va shanba kunlari chop etiladi / Gazetada chop etilayotgan reklama va e'lolar tezkor, samarali va hamyonbop / MUROJAAT UCHUN TELEFON: 66-233-91-56

KAFEDRA MUDIRI LAVOZIMIGA:

1. Botanika kafedrasi (fan nomzodi, PhD, dotsent).
2. Genetika va boiotexnologiya kafedrasi (fan nomzodi, PhD).
3. Organik sintez va bioorganik kimyo kafedrasi (fan nomzodi, PhD, dotsent).
4. Analitik kimyo kafedrasi (fan nomzodi, PhD).
5. Optika va spektroskopiya kafedrasi (fan nomzodi, PhD, dotsent).
6. Qattiq jismlar fizikasi kafedrasi (fan nomzodi, PhD, dotsent).
7. Yadro fizikasi va astronomiya kafedrasi (fan nomzodi, PhD, dotsent).
8. Nazariy fizika va kvant elektronikasi kafedrasi (fan doktori, professor).
9. Nazariy va amaliy mexanika kafedrasi (fan doktori, professor).
10. Inson resurslarini boshqarish kafedrasi (fan doktori, professor).
11. Raqamli iqtisodiyot kafedrasi (fan nomzodi, PhD).
12. Agrokimyo va o'simliklarni himoya qilish kafedrasi (fan doktori, professor).
13. Meva-sabzavotchilik va uzumchilik kafedrasi (fan nomzodi, PhD, dotsent).
14. Differensial tenglamalar kafedrasi (fan doktori, professor).
15. Matematik fizika va funksional analiz kafedrasi (fan doktori, professor).
16. Ehitimollar nazariyasi va amaliy matematika kafedrasi (fan nomzodi, PhD, dotsent).
17. Matematik modellashtirish kafedrasi (fan doktori, professor).
18. Kompyuter ilmlari va texnologiyalari kafedrasi (fan nomzodi, PhD, dotsent).
19. Geografiya va tabiiy resurslar kafedrasi (fan nomzodi, PhD).
20. Gidrometeorologiya kafedrasi (fan nomzodi, PhD, dotsent).
21. O'zbekiston tarixi kafedrasi (fan nomzodi, PhD, professor).
22. Arxeologiya kafedrasi (fan nomzodi, PhD, dotsent).
23. Samarcand tamadduni tarixi kafedrasi (fan nomzodi, PhD).
24. Falsafa va milliy g'oya kafedrasi (fan doktori, PhD, professor).
25. Tojik filologiyasi va Sharq tillari kafedrasi (fan nomzodi, PhD, dotsent).
26. Rus va chet el adabiyoti kafedrasi (fan nomzodi, PhD, professor).
27. Istiqlol davri adabiyoti va adabiyot nazariyasi kafedrasi (fan doktori, professor).
28. O'zbek tili va adabiyoti kafedrasi (fan doktori, professor).
29. Fakultetlararo jismoniy madaniyat va sport kafedrasi (dotsent).
30. San'atshunoslik kafedrasi (dotsent).

KAFEDRA PROFESSORI LAVOZIMIGA:

1. Zoologiya kafedrasi – 1 stavka.
2. O'simliklarni fiziologiyasi va mikrobiologiya kafedrasi – 1 stavka.
3. Odam va hayvonlar fiziologiyasi va biokimyo kafedrasi – 2 stavka.

4. Genetika va bioteknologiya kafedrasi – 1 stavka.
5. Odam va hayvonlar fiziologiyasi va biokimyo kafedrasi – 2 stavka.

6. Organik sintez va bioorganik kimyo kafedrasi – 2 stavka.

7. Analitik kimyo kafedrasi – 3 stavka.

8. Fizikaviy va kolloid kimyo kafedrasi – 3 stavka.

9. Noorganik kimyo va materialshunoslik kafedrasi – 1 stavka.

10. Polimerlar kimyosi va kimyoviy texnologiya kafedrasi – 1 stavka.

11. Optika va spektroskopiya kafedrasi – 0,50 stavka.

12. Umumiy fizika kafedrasi – 1,75 stavka.

13. Qattiq jismlar fizikasi kafedrasi – 2 stavka.

14. Yadro fizikasi va astronomiya kafedrasi – 1 stavka.

15. Nazariy fizika va kvant elektronikasi kafedrasi – 1 stavka.

16. Nazariy va amaliy mexanika kafedrasi – 3 stavka.

17. Inson resurslarini boshqarish kafedrasi – 1 stavka.

18. Raqamli iqtisodiyot kafedrasi – 1 stavka.

19. Tarmoqlar iqtisodiyoti kafedrasi – 2 stavka.

20. Agrokimyo va o'simliklarni himoya qilish kafedrasi – 1 stavka.

21. Meva-sabzavotchilik va uzumchilik kafedrasi – 1 stavka.

22. Matematik analiz kafedrasi – 4 stavka.

23. Algebra va geometriya kafedrasi – 4 stavka.

24. Differensial tenglamalar kafedrasi – 1 stavka.

25. Matematik fizika va funksional analiz kafedrasi – 2 stavka.

26. Ehitimollar nazariyasi va amaliy matematika kafedrasi – 2 stavka.

27. Matematik modellashtirish kafedrasi – 2,25 stavka.

28. Kompyuter ilmlari va texnologiyalari kafedrasi – 1 stavka.

29. Sun'iy intellekt va axborot tizimlari kafedrasi – 1,5 stavka.

30. Dasturiy injiniring kafedrasi – 2 stavka.

31. Gidrometeorologiya kafedrasi – 1 stavka.

32. Ijtimoiy-iqtisodiy geografiya kafedrasi – 2 stavka.

33. Ekologiya va hayotiy faoliyat xavfsizligi kafedrasi – 4 stavka.

34. O'zbekiston tarixi kafedrasi – 1 stavka.

35. Jahon tarixi kafedrasi – 0,5 stavka.

36. Tarixshunoslik va manbashunoslik kafedrasi – 2 stavka.

37. Samarcand tamadduni tarixi kafedrasi – 2 stavka.

38. Psixologiya kafedrasi – 3 stavka.

39. Sotsiologiya va ijtimoiy ish kafedrasi – 3 stavka.

40. Falsafa va milliy g'oya kafedrasi – 3 stavka.

41. Mumtoz adabiyot tarixi kafedrasi – 2 stavka.

42. Istiqlol davri adabiyoti va adabiyot nazariyasi kafedrasi – 1 stavka.

43. O'zbek tili va adabiyoti kafedrasi – 2 stavka.

44. O'zbek tilshunosligi kafedrasi – 2 stavka.

45. Rus va chet el adabiyoti kafedrasi – 1 stavka.

46. Fakultetlararo rus tili kafedrasi – 3 stavka.

47. Ingliz tili kafedrasi – 4 stavka.

48. Fakultetlararo jismoniy madaniyat va sport kafedrasi – 2 stavka.

49. San'atshunoslik kafedrasi – 1,75 stavka.

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti quyidagi kafedralar bo'yicha bo'sh lavozimlarga

TANLOV E'LON QILADI

50. Nazariy va amaliy mexanika kafedrasi – 3 stavka.
51. Inson resurslarini boshqarish kafedrasi – 1 stavka.
52. Raqamli iqtisodiyot kafedrasi – 1 stavka.
53. Tarmoqlar iqtisodiyoti kafedrasi – 2 stavka.
54. Agrokimyo va o'simliklarni himoya qilish kafedrasi – 1 stavka.
55. Meva-sabzavotchilik va uzumchilik kafedrasi – 1 stavka.
56. Matematik analiz kafedrasi – 4 stavka.
57. Algebra va geometriya kafedrasi – 4 stavka.
58. Differensial tenglamalar kafedrasi – 1 stavka.
59. Matematik fizika va funksional analiz kafedrasi – 2 stavka.
60. Ehitimollar nazariyasi va amaliy matematika kafedrasi – 2 stavka.
61. Matematik modellashtirish kafedrasi – 2,25 stavka.
62. Kompyuter ilmlari va texnologiyalari kafedrasi – 1 stavka.
63. Sun'iy intellekt va axborot tizimlari kafedrasi – 1,5 stavka.
64. Dasturiy injiniring kafedrasi – 2 stavka.
65. Gidrometeorologiya kafedrasi – 1 stavka.
66. Ijtimoiy-iqtisodiy geografiya kafedrasi – 2 stavka.
67. Ekologiya va hayotiy faoliyat xavfsizligi kafedrasi – 4 stavka.
68. O'zbekiston tarixi kafedrasi – 1 stavka.
69. Tarixshunoslik va manbashunoslik kafedrasi – 2 stavka.
70. Samarcand tamadduni tarixi kafedrasi – 2 stavka.
71. Psixologiya kafedrasi – 3 stavka.
72. Sotsiologiya va ijtimoiy ish kafedrasi – 2 stavka.
73. Mumtoz adabiyot tarixi kafedrasi – 1 stavka.
74. O'zbek tilshunosligi kafedrasi – 1 stavka.
75. Rus va chet el adabiyoti kafedrasi – 2 stavka.
76. Sun'iy intellekt va axborot tizimlari kafedrasi – 2 stavka.
77. Dasturiy injiniring kafedrasi – 2 stavka.
78. Geografiya va tabiiy resurslar kafedrasi – 2 stavka.
79. Gidrometeorologiya kafedrasi – 1 stavka.
80. Arxeologiya kafedrasi – 1 stavka.
81. Matematik fizika va funksional analiz kafedrasi – 1 stavka.
82. Ehitimollar nazariyasi va amaliy matematika kafedrasi – 1 stavka.
83. Kompyuter ilmlari va texnologiyalari kafedrasi – 1 stavka.
84. Sun'iy intellekt va axborot tizimlari kafedrasi – 2 stavka.
85. Dasturiy injiniring kafedrasi – 2 stavka.
86. Geografiya va tabiiy resurslar kafedrasi – 2 stavka.
87. Gidrometeorologiya kafedrasi – 1 stavka.
88. Arxeologiya kafedrasi – 1 stavka.
89. Matematik fizika va funksional analiz kafedrasi – 1 stavka.
90. Ehitimollar nazariyasi va amaliy matematika kafedrasi – 1 stavka.
91. Kompyuter ilmlari va texnologiyalari kafedrasi – 1 stavka.
92. Sun'iy intellekt va axborot tizimlari kafedrasi – 2 stavka.
93. Dasturiy injiniring kafedrasi – 2 stavka.
94. Geografiya va tabiiy resurslar kafedrasi – 2 stavka.
95. Gidrometeorologiya kafedrasi – 1 stavka.
96. Mumtoz adabiyot tarixi kafedrasi – 1 stavka.
97. O'zbek tilshunosligi kafedrasi – 1 stavka.
98. Rus va chet el adabiyoti kafedrasi – 2 stavka.
99. Sun'iy intellekt va axborot tizimlari kafedrasi – 2 stavka.
100. Dasturiy injiniring kafedrasi – 2 stavka.
101. Matematik analiz kafedrasi – 4 stavka.
102. Algebra va geometriya kafedrasi – 4 stavka.
103. Differensial tenglamalar kafedrasi – 1 stavka

Bu hududni Xudo har jihatdan siylagan: dengizlar, tog'lar, o'rmonlar, necha yuz ming yillik tarix... Bu yerda bir vaqtning o'zida ko'p asrlik tarixga ega bo'lgan 60 mingdan ziyod aholini sig'dira oladigan ulkan machitlar, cherkovlar, saroylar, qadim greklar sivilizatsiyasi qoldiqlari ko'rish, oppoq mineral-larga o'ralgan tog'lar, ularning bag'ridan chiqayotgan qaynoq suvdan bahramand bo'lishingiz mumkin. Bu yerdagi qorishiq tarix, madaniyat turli didli insonlarni o'ziga chorlaydi. Bu hududga G'arbu Sharqning talpinishi sababi shundadir.

Bu davlat haqida gap ketganda, ko'pchilik sayyoohlardan uning dengiziga, dam olish maskanlariga mahliyo bo'ladi. To'g'i, dengizdan mosuvu hududlarda yashaydigan bizi kabi sayyoohlardan dengiz havosidan bahramand bo'lish katta imkoniyat. Ammo hudud shunchalar ko'p imkoniyatlar makoniki, qay biriga qaramang, hayratlar so'zlayaverdi.

Turizm mavzusini ozmi-ko'pmi yoritib yuranim uchun, sayohat davomida ko'proq shu masalalarga, ya'nii sayyoohlarga xizmat ko'satilishi, yurti namoyish etishda saybon, ya'nii gidrlarning salohiyatiga e'tibor qaratdim.

MEHMONXONALAR "YULDUZ" LARINING ASOSI BOR

Keling, bin boshdan boshlyq. Turkiyaga shu yilning sentabr oy so'ngi, oktabr boshlarida sayohatga borish nasib etdi. Turfirma (nomini ayish ba'zi qoidalarga to'g'i kelmaydi) xizmatlaridan foydalandik. Erik sayohat qilishga o'rgangan, o'zi istagan joyga borib, belgilangan yo'nalishlar bo'yicha yurishni istamaydiganlar, qolaversa, guruhdag'i umumiyoq qoidalarga bo'yusunli sayohat qilishni asabuzilar deb hisoblaydiganlar uchun turfirma orgali tashkillashtirilgan guruhli sayohatlar aslo to'g'i kelmaydi. Ammo umuman bormagan davlatningda asosiy manzillariga qizinchiliktsiz, chiptalarigacha onlaysan xarid qilingan, bar hirdud haqida yo'l-o'lakay ma'lumotlarga ega bo'lib borish imkoniyatini beruvchi turfirma xizmatlari aksariyat uchun qulay bo'lsa kerak, deb o'yalyan.

Turkiyaga borishda O'zbekiston havo yo'llari orqali uchidik. Ijtimoim tarmoglarda mamlakatimiz havo yo'llari kompaniyasiga bildiriladigan e'tirozlar asosan narxlar bilan bog'liq bo'lsa kerak. Ammo yo'lovchilarga ko'rsatilayotgan xizmat, taomlar hammasi yuqori darajada. To'rt soatlik parvozdani so'ng Istanbul aeroportiga qo'didik. Pasportga tamg'a urdirish, yuklarni olish kabi yumushlardan so'ng belgilangan raqamidan chiqish eshidigida bizni kutib oluvchi yo'boshlovchi bilan uchrashdik. U bizga ozroq kutishimiz, yana boshqa yo'lovchilar kelishi lozimligini aytidi. Bu jarayon e'taracha o'sti saat davom etdi. Ya'nii, guruhimizga nafaqat O'zbekiston, balki Tojikiston, Qirg'iziston, qozog'istonlik sayyoohlarni ham keilib qo'shildi. Xillas, "Salom, Istanbul", deya hayajon ila ilk manzilga yo'l oldik. Dastur bo'yicha birinchi kuni mehmonehonda qolish hamda dam olish belgilangan. Istanbulning chekkaroq hududidagi bir mehmonehona borib joylashganimizda, to'g'i, ko'pchilikning ahvoli go'yo yidian qochib, dam olishga chiqqan Keshaning holatiga o'xshab qoldi. "Porloq yo'l sovxozi qani?". Haqiqatan ham mehmonehona qirilklari, dashtiklardan o'tgach, chekkaroq tinch hudduda qurilgan, ortiqcha hashamldardan xoli edi.

Garchi mehmonehona Marmor dengizi bo'yida joylashgan, o'zining playj hududlariga ega bo'lsa da, hazarimizda to'rt yulduz mehmonehona biz tasavvur qilgan hashamldarga ega bo'lishi kerak edi. Vaholanki, bizdag'i kabi ba'zi hashamatli va yugor xizmatli mehmonehonalardan bo'ylari bo'yida, sershoqin hudduda joylashgan ekan, ushbu mehmonehonaing yulduzlar pasayib boraveradi.

Shu yerda bizning asosiy yo'boshlovchilarimiz keilib, sayohat qoidalarni tushuntirdi. Ibrohim og'a (saybon) anchaniv qunvoq va shu bilan birga qattiqo'iga o'xshab ko'rindi: sayohat faqat belgilangan dastur asosida bo'lishini, hech kimning do'komma do'kon yurib, ekskursiyalardan qolib ketishiga aslo yo'l qo'yilmasligini qayta-qayta ta'kidladi.

Nazarimda, u markaziy osiyolik sayyoohlarni ishlab, bu masalada ancha qiyngan ko'rindi. Xaridga o'ch osiyoliklar uchun

TURKIYA: UCH DENGIZ ATROFIDA JAMLANGAN MO'JIZA

kezi kelganda tarixiy obidalar ham ko'ziga ko'rinnasligi mumkinligini u allaqachon sezgan, shekilli.

TURKIYA XURRAM SULTON DEGANI EMAS

Xillas, ikkinchi kundan tillarda doston, G'arbu Sharqni maftun etgan Istanbul sayohatiga otlanildi.

- Istanbul yo'llari juda tiqilinch shaharga aylanib ulgurgan, bu yerda 16 milliondan ziyod aholi yashaydi, yana bir kunda 16 mingga yaqin turistni qabul qiladi, - deya izoh berdi saybon. - Qadim yunonlar tomonidan eramizdan avvalgi VII asrlarda barpo etilgan Vizantziya o'z davrining madaniy shaharlaridan biri bo'lgan. Keyinchalik rimliklar hukmronligida Konstantinopol sifatida mashhur bo'lgan Istanbul o'mishdoshlarini har bir davrda mavjud tabibiy imkoniyatlari tufayli o'z davrining yirik, savdo-soti, madaniy aloqalar rivojlangan bir makoni o'laroq tarixda qolgan. Istanbul so'zining o'zi qadim yunon tilidan olingan bo'lib, "shaharga" degan ma'noni bildiradi. Ya'nii, yaqin atrofdagi hududlar aholisi Konstantinopolga "shaharga boryapmiz" deb ayitsingan. Bu diyorga turkilar Kelishi bilan ularning tiliga bu so'z yaqinroq ifodalabinib, Istanbul shaklini oлган.

Garchi saybon, "dahshatl" avtomobil tirbandliklari desa-da, shaharning hatto tor ko'chalarida ham avtomobilarning sokin harakatlanishi, haydovchilarning bir biriga signal chalmaganiga, xotirjamlik bilan yo'lovchilarga yo'l berib, masofa saqlab mashina boshqarishlariga guvoh bo'ldik.

Yo'llarda ortiqcha qolib ketmaslik, keyingi manzillarga ham o'z vaqtida ulgurish uchun yo'nalishni belgilab olgan mutasaddilar yo'ga qachon chiqib, qaysi obidaga qaysi payt borish lozimligini o'yab qo'yishgan. Biz buning qadrini ko'p t'may mamlakatning asosiy qadim saroyi - To'pqopining chiqisida angladik. Saroyga uzundan-uzun navbatlarsiz kirish imkoniga ega bo'ldik.

Darvoqe, guruh ishtirokhilari saroyni aylanar ekan, Xurram sulton haqida savollari bilan saybonni ko'p chalg'itishdi ("Muhtasham yuz yil" seriali ta'siri ostida bo'ldi bu savollar. Serialning ta'siri kuchi Turkiya sayyoohlarga tizimiga jobiy ta'sir ko'rsatgan, albatta). Ibrohim og'a Turkiya bu faqatgina Xurram sulton, degani emas, uning juda chuqur tarixi bor, deyishgacha bordi.

TASVIRGA SIG'MAYDIGAN BOSFOR

To'pqopining chiqisida usmonlilar hukmronligi davrida boshlanmagan ekan. Bu yerga kirishda nasroniyarning cherkovi bo'lgani va u hamon saqlanib kelinayotgani, usmonlilar hukmronligi davrida ham saroyning aynan shu qismiga oddiy odamlarning ibodat uchun kirishlari bermaloi bo'lganligining o'zi ma'lum xulosalarni beradi. Ya'nii, o'zidan avval yashagan yunolar, rimliklari qurgan tarixi obidalarga ataylab ziyon yetkazilmagan, aksincha, oddiy aholi ham saroyna kirishning ilk qismidagi cherkova keilib, ibodatini davom ettiravergan ekan.

Bu ularning bag'rikenglik siyosatidan dalolat beradi. Darvoqe, hozir ham saroyning aynan shu qismiga kirish tekin. Keyingi saroylar uchun esa chipta olish majburiy. To'pqopining o'zi bir nechta hududlariga bo'lingan. Shohlarning qabul bo'limlari shahzodalar tarbiyalanadigan hudud, vazirlar maslahat kengashlari o'tkazgan xonalar maxsus bezatilgan, ya ni o'sha davruhin beradi. Usmonlilar hukmronlik qilgan davring nechog'lik bo'lganligini tarixdan ozmi ko'pmi xabardor insonlar juda yaxshi bishadi. Saroylardan birida davlat xizmatchilarli lavozimiga tayinlangan insonlarning bir necha yo davomida o'qitilishi, tayyorlarligi ko'rishi hatto bugungi kunda ham qo'llash mumkin bo'lgan usullardan biri ekan, deya xayolga bordim. Shuningdek, saroy ichida Sultan Ahmad davrida qurilgan kutubxonasi, qiroatxona kishi e'tiborin tortadi.

Shahzodalar sultonlar, malikalari qirolichilar kiyagan liboslar, taqinchoqlar (o'z qiyomatida) qimmatbaho metallardan tayyorlangan, ular ishlatgan idishlar muzyega aylangan xonalarda

namoyish etilmoqda. Ularning son-sanog'iga yetib, aylanib, tomosha qilib tugatilmay-siz (aynan shu yerda bizning

o'tmish-dosh - larimiz ishlatgan buyumlar, qimmatba-ho ashyo-lar bugun ming afsus-ki, o'zimizga, davlatimizga tegishli emasligini o'yab o'kindim). Nodir ashylar, qo'lyozmalar, o'zi-ga xos dizayndagi liboslar, XIX asrda fransuz qirollari qabulqohlaridan ilhomlanib qurilgan birmuncha yangiroq saroy va ushbu binolarni yuqorisidan turib pastga qarasangiz, mavjilani yotgan ko'm-ko'k dengiz... Bu multihoda davlatlari yaxshi boshqarishidan boshqa iloj yo'q-da. Garchi bir necha asrlardan so'ng saltanat o'z poyoniga yetsa-da, bunga asosiy sabab butun dunyoda kechayotgan isyonlar, barcha qit'alarda yangilanishga tashlanayotgan qadam bo'lsa ajabmas. To'g'i, tarixchilar bunga qator jiddiy sabablar, deylik, sultanatning o'zar ichki nizolari, hukmronlik qiladigan shahzodadan boshqalarining o'dirilishi, ulkan saltanatga qarashli bo'lgan cheksiz huddularning to'rtomoni-dagi keleshmovchiliklar kabi dallilarni keltirsa-da, ammo mening ham kichik xulosam borilagini yatsam zarar qilmas, deb o'yalyaman.

Keyingi manzil o'sha, saroy ayvonlaridan mayjilani ko'rini turgan dengiz - Bosfor bo'g'ozida kemada sayr qilish edi. Marmor dengizi bilan Qora dengiz qo'shiladigan, Yevropa hamda Kichik Osiyonni bog'laydigan, har qanday suratu videotasvirlar bu chiroyni aks ettirolmaydigan Bosfor bo'g'ozini tabiat va inson qo'li ta'sirida (dengiz atrofidagi turli mazmun va shakldagi inshootlar) yaratilgan go'zal manzara.

MUHABBAT VODISI

Darvoqe, rostdan ham keyingi boradigan manzillarimiz Turkiyaning naqadgar rang-barang va kishini lol qoldiradigan tarixiy manzillari borligini ko'rsatdi. Istanbulda Anqaraga taxminan uch soatda avtobusda borishga to'g'i keldi. Sultanor bosqaruvi susayib, butun dunyoda tahlili davrlar boshlangan bir paytda Mustafa Kamol Ota Turknинг hokimiyatiga kelishi bu xalqning yana bir omadi bo'ldi, desak, yangishmaymiz. Anqara, Turkiyaning poytaxtidicha inson sharafiga qurilgan ulkan majmuja bu shaxs haqida ma'lumot beradi. Davlat ahamiyatiga molik bo'lgan majmuuda turklarning buyuk yo'boshchisi yashagan davrga oid suratlar, hujatlar, ishlataligan buyumlar saqlanadigan ulkan muzeysi va dahmasi mavjud. Bu yerni ertay kech qo'rqliyadigan askarlar to'g'ridan-to'g'ri mamlakat hukumat qoshidagi xizmatga tegishli. Atrofi aylanguningizcha turk giminining yangrashi, odamlarning o'z bayrog'ini ko'tarib, say-

etishlari kishiga zavq beradi.

Keyingi tarixiy manzil - Kappadokiya avtobusda 8 saat yurishga to'g'i keldi. Yo'il-yo'lakay yam-yashil o'rmonlar, nihoyatda baland tog'liklarni tomosha qilib ketganimiz uchun, yo'l qiyinchiligi ham unchalik sezilgani yo'q. Yo'lovchilarning hordiq va hojatini chiqarish uchun to'xtaladigan har bir hudduddagi tozalik, e'tiborlik ko'zga tashlanadi. Eng chekka hudduddagi hojatxona ham shahar markazidagidagi top-toza.

Kappadokiya (yunon tilida ajoyib arg'umoqlar mamlakati ma'nosini anglatadi) atamasiga hali antik davrillardayoq paydo bo'lib, hozirga qadar qo'llanib kelinmoqda. Kappadokiya tarixi an-chayin uzoq tarixni o'z ichiga oladi. Eramizdan avvalgi XVIII asrda bu yerda xettlar istiqomat qilgani ma'lum. Keyinroq midiyaliklar, forslar va shuningdek, makedonyaliklarga tegishli bo'lgan. Eramizdan avvalgi l'asrga kelib, Kappadokiya Rim imperiyasining bir qismiga aylanadi. XI asrga kelib esa mazkur huddud saljuqiyalar joylashadi, keyinchalik ottomanlar keladi.

Shu tariqa bugun Turkiya tarkibiga kiradigan mazkur o'ziga xos huddud 60 million yil avval Erjiyes, Hasan tog'i va Gullu tog'laridagi yumshoq lava va kul qatlamlari uzoq vaqt davomida shamol va yomg'ir ta'sirida eroziyalangani natija sida tashkil top-gan. Ushbu huddulardagi qoyalar, tog'lar shuning uchun boshqa tog'laridan farq qiladi, u tuf deb ataladigan birikmadan yaratilgan. Shuning uchun ahaliga tashkil qilishi. Badavlat qatlamlari istasa, dasturxonasi, istasa, Maldiv orollarihashamat bilan to'y o'tkazadi. Bunga ham hech qanday taqiq yo'q.

To'g'i, mazkur bitiklarim Turkiyada ko'rnalarining o'ndan bir, desam, mubulag'a bo'lmaydi. Sohil bo'yab sayr gashtiyo go'zal Antalyanining o'ziga xos tabiati, u yerda O'rta yer dengizi mavjariyu qadim tarixi, turli shourumlar, ya'nii mamlakatning oziq-ovqat hamda tekstil sanoatini namoyish etuvchi ko'rgazmalar (garci sayyoohlarni nisbatan qimmat mahsulotlar soltiladigan joylarga olib borishgan bo'lsa-da), bar-chasi o'ziga xos, betakrorligi bilan ajralib turadi.

Yo'lovchilarning birontaraq sarflagan puliga achinmadi, aksincha, yana olib kelish kerak, degan fikriga ham borganlari bo'ldi. Darvoqe, O'zbekistonidan bunday sayohat uchun 1100 AQSH dollarri mijgoridada mablag' sarflangan bo'lsa (narxlar sentabr oy'i uchun), Qirg'iziston, qozog'istonlik hamsayohatchilarimiz shu tur uchun qariyb 900 dollar pul sarflaganini aytishi. Ha, aytgancha, Toshkentga Anqaradan, Turkish Airlines xizmatidan foydalangan holda qaytdik. Aeroportda ancha vaqt qolib ketganimiz uchunni, O'zbekiston havo yo'llarini singari taomlanamiz, deb umid qilgandik. Chuchvarani xom sanabmiz, sovuqqina bu-lochka va bir stakan qahva bilan kifoyalandik.

QIYOS EMAS...

Xabarbing bor, yaqinda Samarcanda Butunjonah turizm tashkilotining 25-sessiyasi yuqori darajada o'tkazildi. Mehmonlarning kutib olinishidan tortib, turli viloyatlarning folklor chiqishlari butun dunyo turizm vakillarini hayratga solgani aniq. Shu o'rinda ba'zi taqoslarini aytilg'an o'moqchirin. To'g'i, Turkiya dunyo miqyosida turistlar eng ko'p keladigan davlatlar sirasiga kiradi. Lekin, Turkiyada yugorida ta'kidlaganimdayd, shunchalik ko'p tabiyyi imkoniyatlar mavjudki, bu imkoniyatlar bilan turizm oqimini yuqori natijaga chiqarmaslik ham uyat asilda. Mazkur mamlakatga kelgan sayohularga ulkan tarix bilan tanishdidi, dunyoda muqobil bo'Imagan tog'i huddud, foydali buloqlardan bahramand bo'ladi, qolaversa, bir emas, uchta dengiz bilan yuzlashadi. Bunda bunday noyobi imkoniyatlar yo'q, ammo shunday bo'lishtiga qaramay, sayyoohlarni oqimi payotganiga kishiga taskin beradi.

Mamlakatimiz, xususan, Samarcanda shu yilning o'zida turistlarning o'ttacha qolish kuni 2,7 kuni va ularning 1 kunlik xarajati 85-250 AQSH dollarini tashkil etmoqda. Joriy yil yakuniga qadar 2,1 million xorijiy sayoh jalb etilib, turizm xizmatlar eksporti 312 million AQSH dollariga yetkazilish rejalashirtilgan. Faqatgina tarixi obidalarini bilangina sayyoohlarni shunchalik jalb qilish sohada katta istohotlar amalga oshirilayotganini anglatadi.

Sirasini aytganda, Registon maydoni, ochiq osmon ostidagi muzej - mo'jizaviy Xiva, ma'rifat maskani Buxoro va boshqa ko'plab tarixiy huddularimiz rostdan ham bir kelib, ko'rib ketishga arzidigan joylar. Afsuski, ko'pchiligidimiz (Turkiyaga birga sayohat qilgan hamyurtlarini orasida ham) buni anglamaganligi kishiga alam qiladi. Turizm sohasida amalga oshirilayotganidan emas, ko'proq turklar singari o'zimizning vatanparvar emasligimizdan, o'z tariximiz yetarichka bilmasligimiz uni o'rganishga qiziqmasligimizdan o'kindim.

**Gulruh MO'MINOVA.
Samarcand-Istanbul-Anqara-Samarcand.**

hududida 15 ming kishini sig'dira ola-digan, antik davrga tegishli amfiteatr, 206-yilda qurilgan Apollon ibodaxonasi, IV asrda qurilgan Avliyo Filipp cherkovi ham shu yerda joylashgan.

TO'YLAR DASTURXONSIZ O'TADI

Turkiyada inson qadri alohida e'zozlanishi kishini hayratga soladi. Bilmil, iqtidori bor inson bu yerda alohida e'zozlanishi haqidagi eshitidik.

Saybonimiz Ibrohim og'a bir fikrni alohida ta'kidlab o'tdi: "Amir Temur shaxsi Turkiya aholisining alohida hummatida. Bu haqda ko'p gapirgandan ko'ra, bitta misol keliray. Turkilar orasida Temur ismili yigitlar ko'p